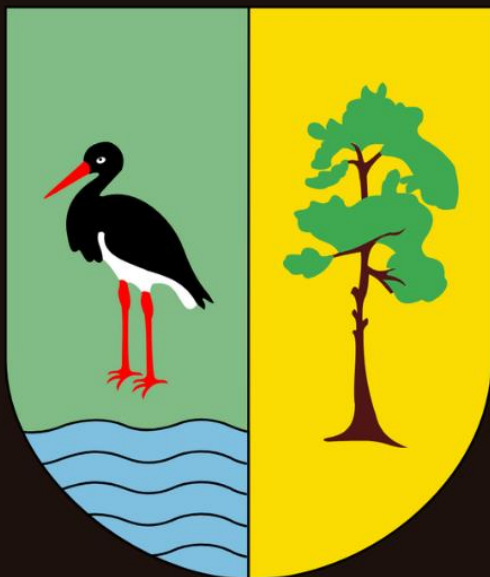

Załącznik do Uchwały Nr.....74/IX/2024

Rady Gminy w Gostyninie

z dnia.....29 listopada 2024 r.....

Program Wspierania Rodziny

w Gminie Gostynin
na lata 2025-2027

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	2
I. WPROWADZENIE	3
II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	5
III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	6
IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY GOSTYNIN	7
V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE	11
VI. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE GOSTYNIN	13
POMOC SPOŁECZNA	13
PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN	20
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.....	20
PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN	22
VII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	27
VIII. ADRESACI PROGRAMU	33
IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	33
X. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	33
XI. BIBLIOGRAFIA	35
XII. SPIS WYKRESÓW I TABEL.....	36
SPIS WYKRESÓW	36
SPIS TABEL.....	36
SPIS RYSUNKÓW	37

WYKAZ SKRÓTÓW

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Gostyninie

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Gostyninie

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyninie

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie

GZI – Gminny Zespół Interdyscyplinarny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Gostyninie

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie

PES – podmioty ekonomii społecznej

PKI – Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyninie

UG – Urząd Gminy w Gostyninie

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozvodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała jej liczebność, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa, funkcjonują także alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spoistość, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa

¹ Kawula S, Brągiel J, Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz problemy na poziomie ponadlokalnym i lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc domową. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na rodziców.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Powinno ono być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny przy jej aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości.

II. UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2024 poz. 177 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna tabela przybliży ten podział.

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka - wspieranie rodziny, • asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty lub instytucje działające na rzecz rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, • usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.
	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze, • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe. 	

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

III. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gostynin na lata 2025-2027 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- ➔ Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ➔ ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ➔ ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ➔ ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ➔ ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ➔ ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ➔ ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ➔ ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ➔ ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ➔ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ➔ ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ➔ ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ➔ ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ➔ ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ➔ ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

IV. CHARAKTERYSTYKA GMINY GOSTYNIN

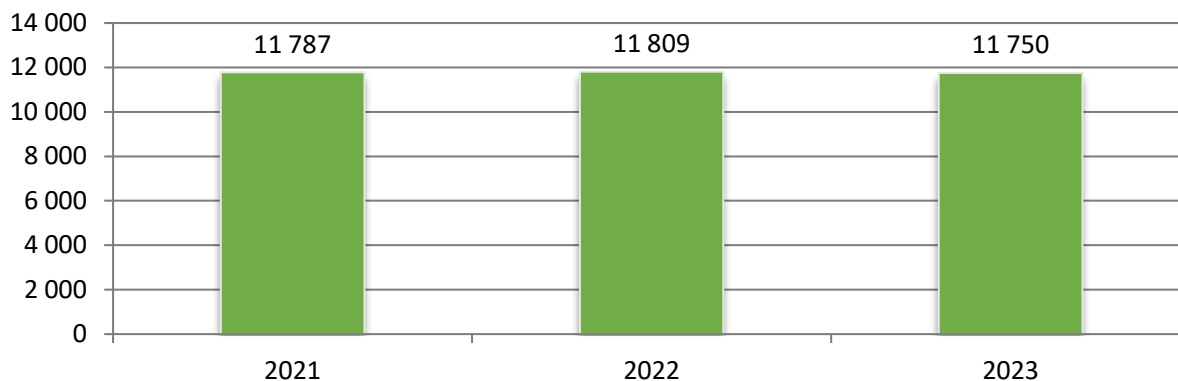
Gostynin to gmina wiejska położona w województwie mazowieckim, w powiecie gostynińskim. Teren Gminy zajmuje 271 km², co stanowi 44,0% powierzchni powiatu. Pod względem administracyjnym Gostynin składa się z 56 sołectw.

Rysunek 1. Położenie gminy Gostynin na tle powiatu gostynińskiego

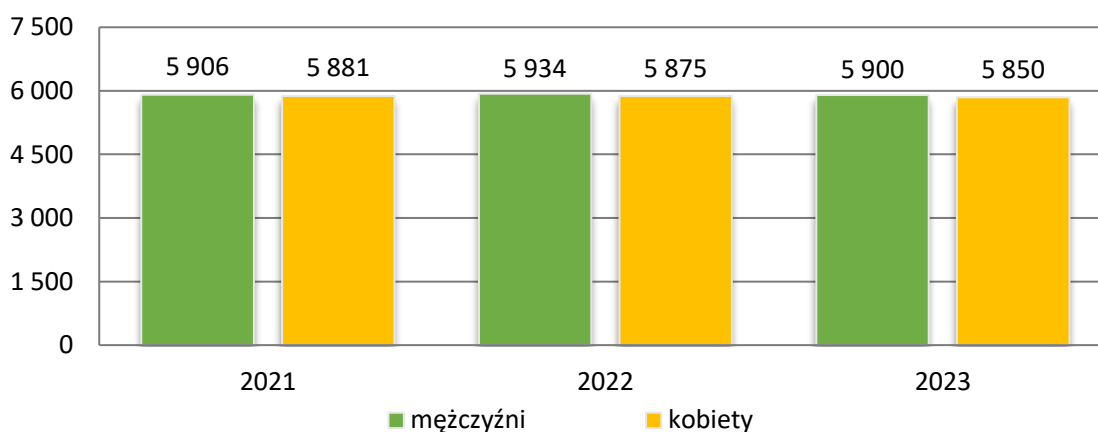
Źródło: opracowanie własne

Obraz aktualnego stanu społeczeństwa jest możliwy do przedstawienia między innymi dzięki analizie struktury demograficznej. Gminę Gostynin zamieszkuje **11 750** osób (stan na 31.12.2023 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała wahaniom. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku widoczny jest spadek na poziomie 0,3%, z kolei względem 2022 roku o 0,5%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gostynin w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba mężczyzn zamieszkujących gminę Gostynin była w 2023 roku nieznacznie większa od liczby kobiet – stanowili oni 50,2% ogólnej liczby ludności (**5 900 mężczyzn**), natomiast kobiety – 49,8% (**5 850 kobiet**). Współczynnik feminizacji w 2023 roku w Gminie wynosił **99**, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Gostynin w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie **-5,10**, co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość względem powiatu gostynińskiego (-6,50) oraz niższą niż odnotowano w województwie mazowieckim (-2,35). Zarówno w przypadku Gminy, jak i powiatu gostynińskiego oraz województwa mazowieckiego na przestrzeni trzech ostatnich lat zauważalne są wahania w zakresie przyrostu naturalnego na 1 000 ludności.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Gostynin w porównaniu do powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Gostynin	-6,00	-4,76	-5,10
powiat gostyniński	-7,21	-7,73	-6,50
województwo mazowieckie	-3,54	-2,24	-2,35

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Gostynin według ekonomicznych grup wieku w 2023 roku przedstawiała się następująco:

- ➔ **18,9%** mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- ➔ **60,0%** mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- ➔ **21,1%** mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Gostynin. Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W przypadku udziału osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym można zauważyć spadek. Szczegółowe informacje znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 3. Udział ludności gminy Gostynin według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	19,1	18,9	18,9
wiek produkcyjny	60,4	60,2	60,0
wiek poprodukcyjny	20,5	20,9	21,1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Działalność kulturalną na terenie Gminy koordynuje przede wszystkim Gminna Biblioteka Publiczna w Gostyninie z/s w Solcu, która prowadzi następujące filie biblioteczne:

- ➔ nr 1 w Sokołowie z siedzibą w Szkole Podstawowej im. M. Kownackiej,
- ➔ nr 2 w Sierakówku z siedzibą w Szkole Podstawowej im. Marszałka J. Piłsudskiego,
- ➔ nr 3 w Lucieniu 55,
- ➔ nr 4 w Emilianowie z siedzibą w Szkole Podstawowej im. Bohaterów 1 grudnia 1939 r.

Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

1. Gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych z uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,
2. udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, udostępnianie na miejscu oraz prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych, z uwzględnieniem szczegółowych potrzeb dzieci i młodzieży,
3. popularyzacja czytelnictwa poprzez:
 - ➔ Narodowe Czytanie,
 - ➔ Noc Bibliotek,
 - ➔ akcję „Cała Polska Czyta Dzieciom”,
 - ➔ udział w akcji „Mała Książka – Wielki Człowiek”,
 - ➔ książkę na telefon,
 - ➔ zapoznanie z księgozbiorem, promocja nowości czytelniczych, kształtowanie umiejętności poszukiwania potrzebnych informacji, wystawki tematyczne,
 - ➔ lekcje biblioteczne, które są uzupełnieniem wiedzy zdobywanej w szkole, połączone z warsztatami stają się dopełnieniem,
 - ➔ współdziałanie z bibliotekami wszystkich sieci bibliotecznych, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami, stowarzyszeniami, służącymi rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa,
 - ➔ prowadzenie działalności informacyjnej, udostępnianie informacji wewnętrznych i zewnętrznych z różnych dziedzin wiedzy, a także promowanie dorobku regionalnego oraz doskonalenie form i metod pracy biblioteki⁴.

⁴ Raport o stanie Gminy Gostynin za 2023 rok

Baza oświatowa na terenie gminy Gostynin w 2023 roku obejmowała następujące placówki:

- ➔ Szkołę Podstawową im. Orła Białego w Białotarsku,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Bohaterów 1 grudnia 1939 r. w Emilianowie,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Władysława Broniewskiego w Lucieniu,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Sierakówku,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Marii Kownackiej w Sokołowie,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Władysława Stanisława Reymonta w Solcu,
- ➔ Szkołę Podstawową w Teodorowie,
- ➔ Szkołę Podstawową im. Powstańców Styczniowych w Zwoleniu.

Ponadto, w 2023 roku na terenie Gminy funkcjonowało **5 punktów przedszkolnych**, w tym 1 integracyjny punkt przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów 1 grudnia 1939 r. w Emilianowie.

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie **gminy Gostynin** należą:

- ➔ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ➔ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie,
- ➔ Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- ➔ Komenda Powiatowa Policji w Gostyninie,
- ➔ organizacje pozarządowe i kościelne,
- ➔ ośrodki ochrony zdrowia,
- ➔ placówki oświatowe,
- ➔ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyninie,
- ➔ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie,
- ➔ Powiatowy Urząd Pracy w Gostyninie,
- ➔ Urząd Gminy w Gostyninie.

Są to podmioty prowadzące działalność na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny, bądź tą działalność wspomagające. Funkcjonują również na zasadzie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Do **zasobów osobowych** działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierania rodziny w gminie Gostynin można zaliczyć:

- ➔ pedagogów, psychologów zatrudnionych w placówkach oświatowych,
- ➔ członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ➔ pracowników i specjalistów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- ➔ pracowników Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie,
- ➔ funkcjonariuszy Policji,
- ➔ pracowników placówek ochrony zdrowia.

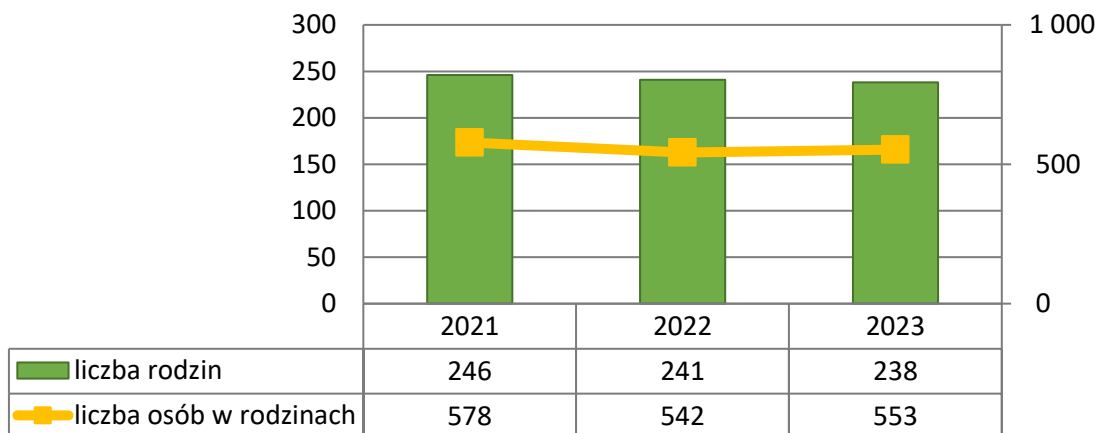
VI. ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE GOSTYNIN

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁵.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Gostynin jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2023 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystały 553 osoby z 238 rodzin. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w Gminie uległa nieznacznemu zmniejszeniu (kolejno o 8 i 3 rodziny), z kolei w przypadku liczby osób w rodzinach zauważyć można wahania. Szczegółowe dane w tym obszarze przedstawia wykres poniżej.

Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Gostynin w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano łącznie 1 737 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 3 574 świadczenia rodzinom z dwójką dzieci, 4 128 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 5 874 świadczenia rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Należy zauważyć, że rodziny w większości korzystały ze świadczeń niepieniężnych. Szczegółowe dane w tym zakresie w omawianym roku przedstawia kolejna tabela.

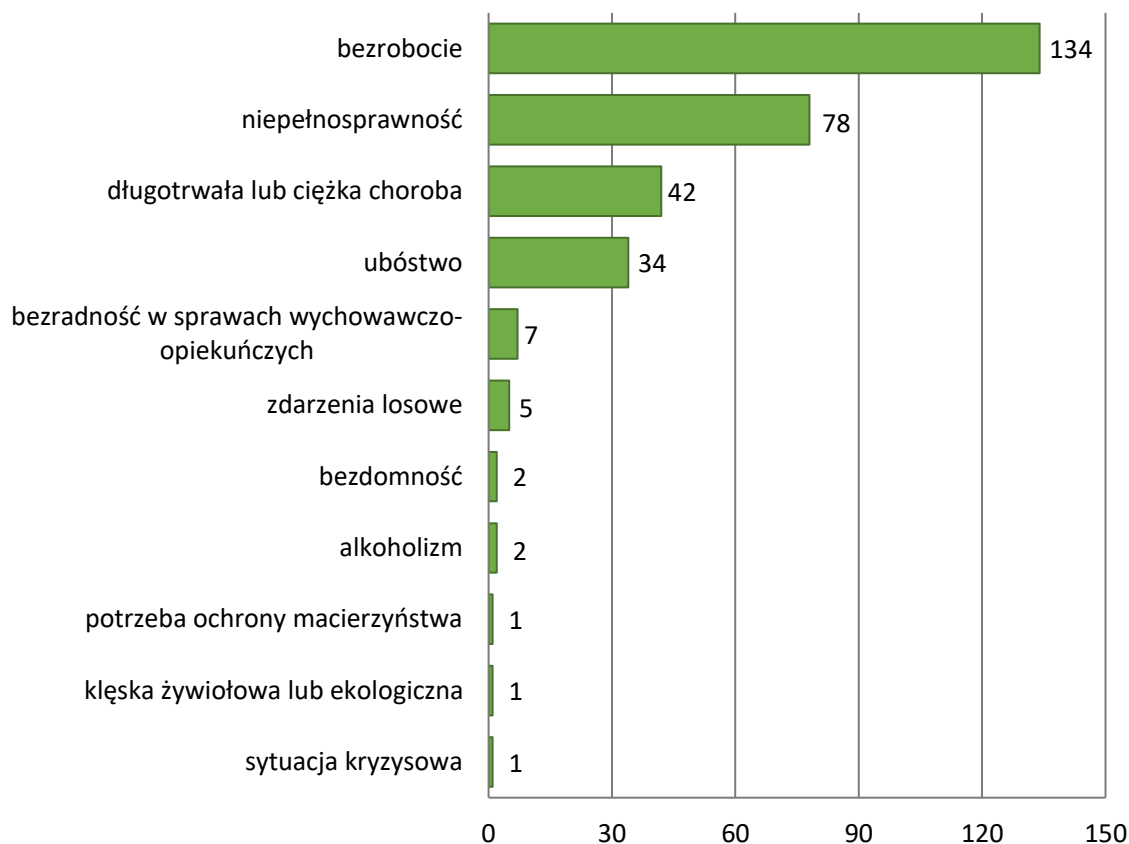
⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.).

Tabela 4. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	1 652	85	1 737
dwoje dzieci	3 503	71	3 574
troje dzieci	4 111	17	4 128
czworo i więcej dzieci	5 815	59	5 874

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

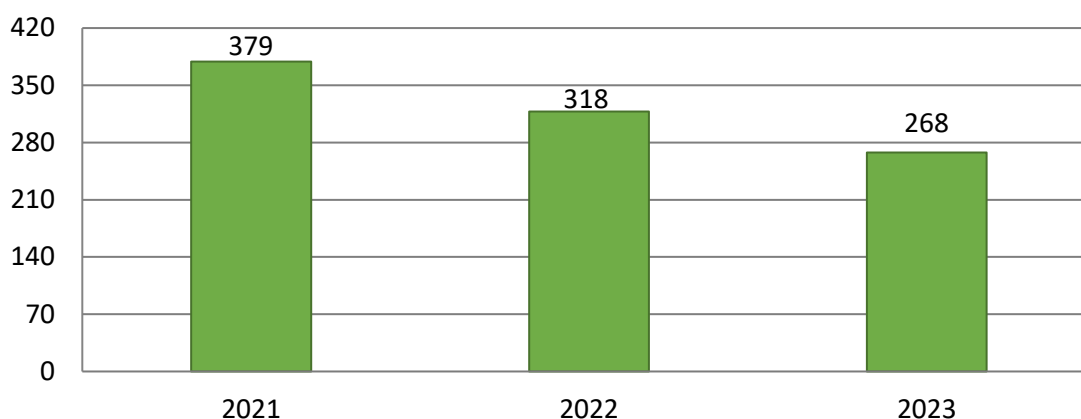
W 2023 roku w gminie Gostynin najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: bezrobocie (134 rodziny), niepełnosprawność (78 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (42 rodziny) oraz ubóstwo (34 rodziny). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023. W analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z poszczególnych typów świadczeń. W 2023 roku korzystało z nich średnio 268 rodzin, czyli o 15,7% mniej niż w roku poprzednim (2022) oraz o 29,3% mniej niż w roku 2021.

Wykres 5. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, maksymalna liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15. W 2023 roku w GOPS zatrudniony był 1 asystent rodziny, a z jego usług skorzystało 7 rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, z czego 3 z nich zostały zobowiązane do pracy z asystentem przez sąd. W powyższych rodzinach wychowywało się 22 dzieci – tyle samo odnotowano w 2022 roku. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny uległa spadkowi i ostatecznie w 2023 roku przyjęła najniższą wartość. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli nr 5.

Tabela 5. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	9	8	7
liczba dzieci w rodzinach	20	22	22
liczba asystentów rodziny w Gminie	1	1	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie za 2021, 2022 i 2023 rok

Członkowie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze mają możliwość korzystania z porad prawnych, a także psychologicznych w Poradni psychologicznej dla dzieci i młodzieży działającej przy Wojewódzkim Samodzielnym Zespole Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. Profesora Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie oraz w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Gostyninie.

W analizowanym okresie w gminie Gostynin nie funkcjonowały rodziny wspierające to znaczy takie, których zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2023 z omawianych świadczeń skorzystało 75 osób z 53 rodzin, a na ten cel przeznaczono 401 920 zł. W 2023 roku w stosunku do poprzednich lat odnotowano spadek w zakresie liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego. Kwota przeznaczona na ten cel na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

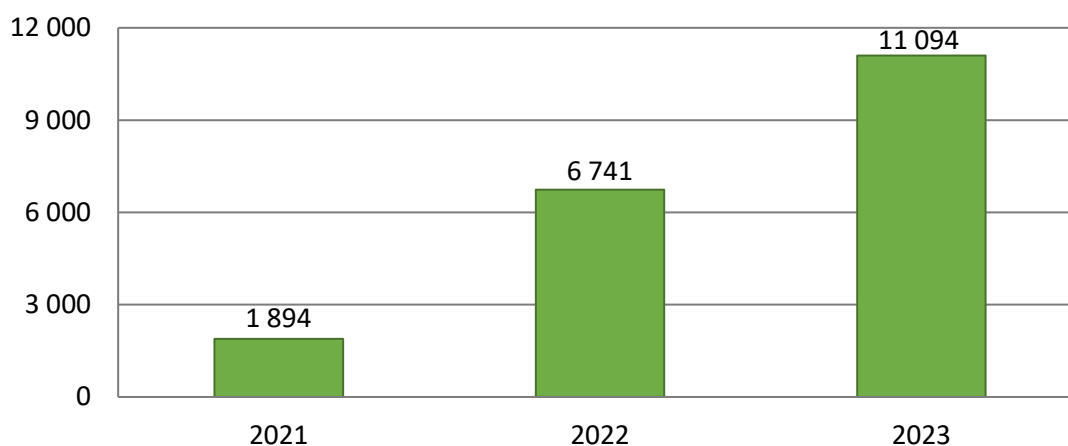
Tabela 6. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób	91	78	75
liczba rodzin	62	55	53
kwota świadczeń (zł)	456 873	398 738	401 920

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie ponosi także wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że na przestrzeni analizowanych lat kwota świadczeń przeznaczonych na zabezpieczenie pobytu dzieci z terenu gminy Gostynin w pieczy zastępczej, uległa znacznemu zwiększeniu. W 2023 roku w rodzinach zastępczych przebywało 2 dzieci, w tym wszystkie w rodzinach spokrewnionych.

Wykres 6. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

GOPS w Gostyninie realizuje również program rządowy „Za Życiem”, którego celem jest wsparcie kobiet w ciąży i rodzin, w szczególności kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu. W 2023 roku wypłacono 1 świadczenie, w 2022 roku nie realizowano wypłat w ramach tej ustawy, a w 2021 roku taka konieczność wystąpiła w przypadku 4 rodzin⁶.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym odbywa się w gminie Gostynin, także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami ograniczającymi niezależne życie.

⁶ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie za 2021, 2022 i 2023 rok

Program obejmuje trzy moduły, w ramach których gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” ulegała niewielkim wahaniom, natomiast w przypadku świadczeń w formie posiłku zauważyć można wzrost. W 2023 roku w ramach Programu pomocą pieniężną objęto łącznie 79 osób, a na ten cel przeznaczono 67 503 zł. Pomoc w formie posiłku została udzielona z kolei 139 mieszkańcom na łączną kwotę 108 573 zł. Należy mieć na uwadze, że beneficjentami działań podejmowanych w ramach rządowego programu dożywiania są w szczególności dzieci i młodzież do 18 roku życia, a pomoc w formie posiłków świadczona jest m.in. w ramach działalności stołówek szkolnych. W 2023 roku było to 138 osób, w 2022 roku – 128, natomiast w 2021 roku – 119. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021		2022		2023	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
posiłek ogółem	121	56 052	131	96 137	139	108 573
posiłek dla dzieci	119	52 086	128	89 147	138	104 173
forma pieniężna	115	73 910	93	79 300	79	67 503

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, a dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W 2023 roku

wydano po 380 kart tradycyjnych oraz elektronicznych, w 2022 roku – 293 karty tradycyjne oraz 321 kart elektronicznych, natomiast w 2021 roku – po 88 kart tradycyjnych oraz elektronicznych. Z powyższych danych wynika, iż liczba wydanych kart uległa znacznemu zwiększeniu.

Na terenie Gminy działa Centrum Integracji Społecznej „Przystań”, którego celem jest aktywacja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu, które ze względu na swoją sytuację życiową nie mogą własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych, znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. CIS utworzyła Fundacja „Mocni MOCĄ Nadziei”, która realizuje reintegrację zawodową i społeczną przez następujące usługi:

- ➔ kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiągnięcie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu,
- ➔ nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższenie kwalifikacji zawodowych,
- ➔ naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia własnych dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą,
- ➔ uczenie umiejętności i racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

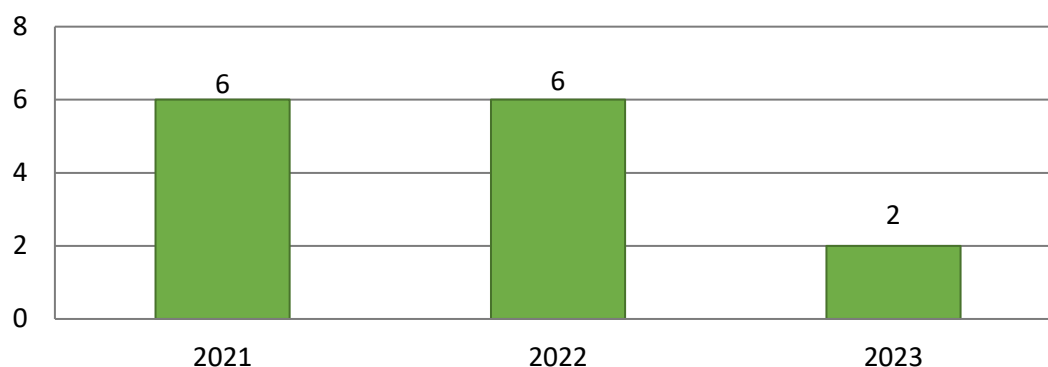
W 2023 roku w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej „Przystań” uczestniczyło 9 osób z teren gminy Gostynin⁷.

⁷ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie za 2023 rok

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2023 roku z pomocy i wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystały 2 rodziny. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu alkoholizmu uległa zmniejszeniu i ostatecznie w 2023 roku przyjęła najniższą wartość. Na przestrzeni omawianych lat nie udzielano pomocy społecznej z powodu narkomanii.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyninie, powołana przez Wójta do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151). Według stanu na koniec 2023 roku Komisja liczyła 8 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela. W 2023 roku wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 12 osób – to o 5 więcej niż w 2021 roku oraz tyle samo co w 2022 roku. Ponadto, w 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 26 osobami z problemem alkoholowym oraz 30 członkami ich rodzin. W stosunku do roku 2021 ich liczba uległa zwiększeniu. Szczegółowe informacje przedstawia tabela nr 8.

Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gostynin wobec osób uzależnionych w latach 2021-2022

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	18	26	26
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	19	35	30
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	12	12

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

Od 2023 roku na terenie Gminy osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym, który był czynny 25 godzin w miesiącu, a poradnictwo w nich było świadczone przez specjalistę psychoterapii uzależnień. W 2023 roku udzielono po 25 porad 6 osobom z problemem alkoholowym, dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym, osobom z problemem narkotykowym oraz dorosłym członkom rodziny osoby z problemem narkotykowym.

Tabela 9. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby z problemem alkoholowym	W tych latach Punkt nie działał		6
liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym			25
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym			6
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym			25
osoby z problemem narkotykowym			6
liczba porad udzielonych osobom z problemem narkotykowym			25
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem narkotykowym			6
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny osoby z problemem narkotykowym			25

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

W latach 2021-2023 na terenie Gminy nie realizowano programów rekomendowanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii (obecnie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii.

Na przełomie analizowanych lat prowadzono działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla dzieci, młodzieży, nauczycieli i dorosłych poprzez m.in. udział w programach z obszaru profilaktyki uniwersalnej, prowadzenie jednorazowych prelekcji/pogadarek prowadzonych przez funkcjonariuszy służb mundurowych, organizowanie spektakli, festynów, imprez sportowych oraz konkursów. W 2023 roku w powyższych działaniach uczestniczyły 1 294 osoby, w 2022 roku – 135, a w 2021 roku – 80 osób. Zatem na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można znaczny wzrost liczby uczestników działań profilaktycznych na terenie gminy Gostynin⁸.

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

Na przestrzeni lat 2021-2023 w gminie Gostynin nie udzielono świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy domowej żadnej rodzinie⁹.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W 2023 roku spotkał się 4 razy – tyle samo spotkań odbyło się również w 2021 roku, z kolei w 2022 roku było ich o 1 więcej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe (wcześniej były to grupy robocze). W ciągu omawianych lat ich liczba ulegała wahaniom. W 2023 roku w stosunku do 2021 roku dostrzegalny jest wzrost o 1 grupę, z kolei w porównaniu do 2022 roku – wzrost o 7. W 2023 roku grupy diagnostyczno-pomocowe spotykały się 71 razy – to o 27 więcej niż rok wcześniej oraz o 7 więcej niż w 2021 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia następująca tabela.

⁸ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Tabela 10. Dane statystyczne dotyczące działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	4
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	21	15	22
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	64	44	71

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą domową odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

W latach 2021-2023 zauważalne są wahania liczby „Niebieskich Kart – A” wszczynających procedurę: w 2021 roku było to 21 NK, w 2022 roku – 15, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 22. Zdecydowaną większość formularzy sporządzili funkcjonariusze Policji, co szczegółowo przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A” przez poszczególne podmioty w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A” ogółem, w tym przez:	21	15	22
Policję	16	15	20
Przedstawicieli oświaty		-	1
Przedstawicieli jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	4	-	1
Przedstawicieli ochrony zdrowia	1	-	-

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku

W 2023 roku zakończono 26 procedur NK, w tym 22 z powodu zakończenia przemocy oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy, natomiast 4 z powodu braku zasadności podejmowania działań. Na przestrzeni analizowanych lat dostrzec można wahania w zakresie liczby zakończonych procedur, co szczegółowo obrazuje kolejna tabela.

Tabela 12. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba zakończonych procedur ogółem, w tym:	20	16	26
z powodu zakończenia przemocy oraz zrealizowania indywidualnego planu pomocy	18	14	22
z powodu braku zasadności podejmowanych działań	2	2	4

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku

W 2023 roku liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową wyniosła 37, w tym: 23 kobiety i 14 mężczyzn. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób doznających przemocy ulegała wahaniom, gdyż w 2021 roku było to 57 mieszkańców, z kolei w 2022 roku – 22 osoby. Szczegółowe informacje znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 13. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób, w tym:	57	22	37
kobiety	41	13	23
mężczyźni	16	9	14

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku

W 2023 roku liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową wyniosła 22, w tym: 1 kobieta i 21 mężczyzn. Na przestrzeni analizowanych lat, liczba osób stosujących przemoc ulegała wahaniom i w 2023 roku przyjęła najwyższą wartość. Należy zaznaczyć, iż to głównie mężczyźni są podejrzani o akty przemocy domowej. Szczegółowe informacje znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 14. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób, w tym:	21	15	22
kobiety	1	0	1
mężczyźni	20	15	21

Źródło: Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku

Mieszkańcy Gminy, którzy doznają lub stosują przemoc domową mogą skorzystać z poradnictwa udzielanego w ramach funkcjonującego Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego. W 2023 roku z pomocy PKI skorzystało 6 osób doznających przemocy, którym udzielono 25 porad oraz 6 osób ją stosujących, którym również udzielono 25 porad.

Tabela 15. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób doznających przemocy	W tych latach Punkt nie działał		6
liczba udzielonych porad osobom doznającym przemocy			25
liczba osób stosujących przemoc			6
liczba udzielonych porad osobom stosującym przemoc			25

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

Działalność z zakresu przeciwdziałania występowaniu przemocy domowej jest prowadzona także przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na podstawie danych można dostrzec, iż w latach 2022-2023 GKRPA prowadziła rozmowy z 22 osobami doznającymi i stosującymi przemoc domową oraz 15 jej świadkami. W 2021 roku nie podejmowano powyższych działań.

Tabela 16. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
osoby doznające przemocy domowej	0	22	22
osoby stosujące przemoc domową	0	22	22
świadkowie przemocy domowej	0	15	15

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022 i 2023 rok

Na terenie Gminy działa Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem, w ramach którego udzielana jest pomoc pokrzywdzonym na każdym etapie: przed zgłoszeniem przestępstwa, w trakcie procedury karnej, a także po zakończonej procedurze, gdy trwają wciąż skutki przestępstwa. Celem udzielanej pomocy jest dążenie do zniwelowania skutków przestępstwa doświadczanych przez pokrzywdzonego, tak aby osoba po doświadczeniu przestępstwa: odzyskała dobrostan psychiczny, była w stanie skutecznie

korzystać z przysługujących jej praw w dochodzeniu sprawiedliwości oraz by znormalizowała się jej sytuacja bytowa. W ramach działalności Punktu można skorzystać z następujących bezpłatnych form pomocy:

- ➔ pomoc prawną,
- ➔ pomoc mediacyjną,
- ➔ pomoc psychologiczną,
- ➔ pomoc psychiatryczną,
- ➔ pomoc materialną w zakresie łagodzenia skutków przestępstwa.

W 2023 roku ze wsparcia Punktu skorzystało 50 mieszkańców gminy Gostynin¹⁰.

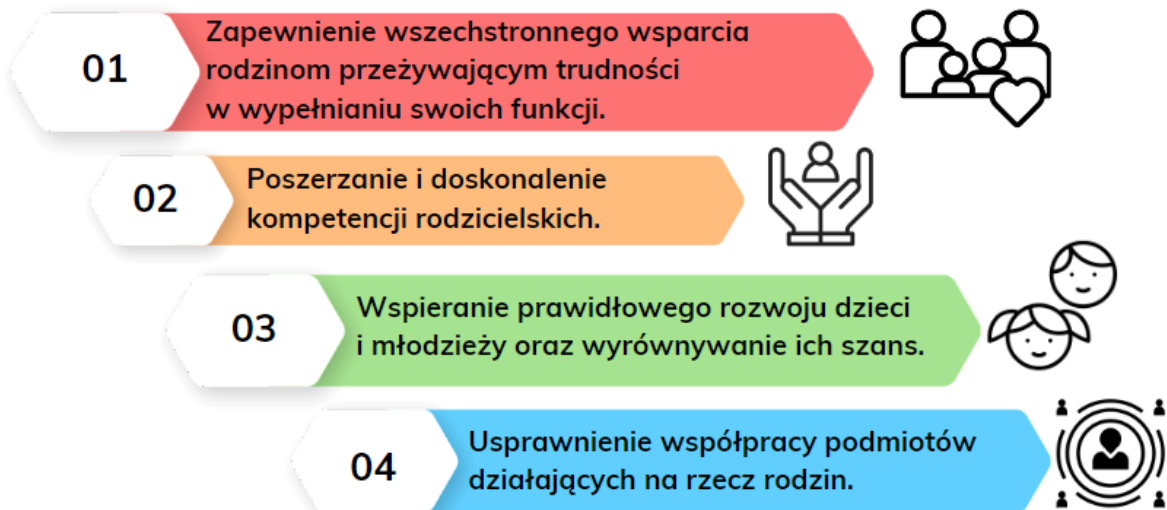
¹⁰ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie za 2023 rok

VII. CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem głównym Programu jest rozwój systemu wsparcia na rzecz rodzin zamieszkujących gminę Gostynin, w tym głównie borykających się z trudnościami w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Cel operacyjne Programu:

Cele operacyjne Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i zostały im przypisane oczekiwane rezultaty w wyniku realizacji Programu.

Cel operacyjny nr 1

Zapewnienie wszechstronnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji.

- ➔ Zapewnienie pomocy społecznej w formie finansowej i pozafinansowej rodzinom wymagającym wsparcia.
- ➔ Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	GOPS.	Liczba rodzin, objętych pomocą społeczną, korzystających z zasiłków rodzinnych, funduszu alimentacyjnego itp.
2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	GOPS.	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z Programu.
3	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz naukowym.	UG.	Liczba stypendiów naukowych i sportowych dla dzieci uzdolnionych, liczba stypendiów socjalnych.
4	Udzielanie wsparcia w ramach ustawy „Za Życiem”.	GOPS.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie.
5	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, prawnego, pedagogicznego w zakresie uzależnień, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	GOPS, GKRPA, PKI, PCPR, PPP, placówki oświatowe.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba podmiotów udzielających wsparcia.
6	Świadczenie pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.	GOPS.	Liczba rodzin objętych wsparciem.
7	Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników GOPS.	GOPS.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.

8	Wdrażanie projektów socjalnych na rzecz rodzin zgodnie z rozpoznanymi potrzebami.	GOPS.	Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych projektami.
9	Udzielanie rodzinom dodatków mieszkaniowych i energetycznych.	UG, GOPS.	Liczba rodzin korzystających z dodatków.
10	Organizowanie szkoleń/ warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	GOPS, GKRPA, GZI, placówki oświatowe.	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów.
11	Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.	GKRPA, UG.	Liczba osób korzystających z poradnictwa, liczba udzielonych porad.
12	Kontynuowanie działalności Lokalnego Punktu Pomocy Pokrzywdzonym Prześpiństwem.	GOPS.	Liczba osób korzystających z poradnictwa.
13	Zainicjowanie działań w celu utworzenia samopomocowej grupy wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu (AA), osób współuzależnionych oraz dorosłych dzieci alkoholików (DDA).	PES, UG, GKRPA.	Liczba utworzonych grup, liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup, liczba podjętych działań w celu utworzenia grup.

Cel operacyjny nr 2

Poszerzanie i doskonalenie kompetencji rodzicielskich.

- ➔ Rozwój oddziaływań służących wspieraniu i integrowaniu rodzin.
- ➔ Wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie opiekuńczym i wychowawczym.
- ➔ Włączanie rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia społeczności lokalnej.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Zapewnienie odpowiedniej liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	GOPS.	Liczba asystentów rodziny, liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny.
2	Współorganizowanie dla rodziców warsztatów w zakresie wzmocnienia kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich, np. w formie szkoły dla rodziców lub projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.	UG, placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, PES, PPP.	Liczba uczestników warsztatów, liczba zorganizowanych warsztatów.
3	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Gminie do podejmowania tej roli.	GOPS, PCPR.	Liczba rodzin objętych wsparciem, liczba funkcjonujących rodzin wspierających.
4	Współorganizowanie wydarzeń/ imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	UG, placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, GBP, PES, KPP.	Liczba zorganizowanych wydarzeń, liczba uczestników wydarzeń/imprez.
5	Prowadzenie aktywizacji społeczno-zawodowej dla rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	GOPS, PUP, PES.	Liczba osób objętych aktywizacją społeczno-zawodową.
6	Organizowanie lokalnych kampanii uwrażliwiających na problemy rodzin.	GOPS, UG.	Liczba zorganizowanych kampanii.

Cel operacyjny nr 3

Wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży oraz wyrównywanie ich szans.

- ➔ Rozwój i zintensyfikowanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży.
- ➔ Upowszechnienie działań profilaktycznych wspomagających optymalny rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży zgodnych z rozpoznanymi potrzebami.	Placówki oświatowe, GKRPA, UG, GBP, PES.	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, liczba dostępnych zajęć.
2	Realizacja w szkołach programów profilaktycznych rekomendowanych przez KCPU związanych z tematyką uzależnień od substancji i behawioralnych oraz zjawiskiem przemocy.	Placówki oświatowe, GKRPA, PES, zewnętrzne podmioty szkoleniowe/ edukacyjne.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.
3	Realizacja warsztatów/ programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	Placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, GBP, PES.	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów, liczba uczestników.
4	Inicjowanie utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy np. w formie świetlicy środowiskowej.	UG, GKRPA, GOPS, PES.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówki wsparcia dziennego.
5	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	GKRPA, placówki oświatowe.	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.

Cel operacyjny nr 4

Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin.

- ➔ Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysowych.
- ➔ Rozwój systemu pieczy zastępczej.
- ➔ Zoptymalizowanie przekazu informacji na temat form wsparcia na rzecz rodziny w Gminie.

Lp.	Zadanie	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy swojej sytuacji.	placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, PKI, UG, GZI, PCPR, KPP.	Liczba rozpowszechnionych informacji.
2	Wspieranie organizacyjne i administracyjne podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność w obszarze wsparcia rodziny.	GOPS, UG, PES.	Liczba podjętych działań wspierających organizacyjnie i administracyjnie organizacje pozarządowe.
3	Organizowanie cyklicznych spotkań PES z pracownikami GOPS, umożliwiających sieciowanie podmiotów, wspólne kreowanie koszyka usług i wdrażanie partnerskich projektów.	placówki oświatowe, GKRPA, GOPS, UG, GZI, PCPR, PES, PPP.	Liczba zorganizowanych spotkań, liczba podjętych we współpracy działań.
4	Stałe monitorowanie i systematyczna ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR.	Liczba dokonanych okresowych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
5	Podjęcie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	GOPS, PCPR.	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych, liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.
6	Zapewnienie wsparcia rodzinom, którym ograniczono władzę rodzicielską oraz prowadzenie pracy z rodziną naturalną w celu powrotu dziecka z pieczy zastępczej.	GOPS.	Liczba rodzin, z których dzieci umieszczono w pieczy zastępczej, objętych wsparciem asystenta rodziny. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej.

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gostynin na lata 2025-2027 są mieszkańcy gminy Gostynin, szczególnie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gostynin na lata 2025-2027 finansowane będą z następujących źródeł:

- ➔ środków własnych Gminy,
- ➔ środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

X. EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

1. ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
2. ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
3. opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć jedną bądź kilka technik badawczych, tj.:

- ➔ analizę dokumentów,
- ➔ badanie ankietowe adresatów Programu,
- ➔ badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanemu problemom.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gostynin na lata 2025-2027 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Koordynatorem Programu i jednocześnie instytucją wiodącą przy jego realizacji będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gostyninie, a bezpośredni nadzór nad realizacją Programu sprawować będzie Kierownik GOPS w Gostyninie. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XI. BIBLIOGRAFIA

1. Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007.
2. <https://bdl.stat.gov.pl/>
3. Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021-2023.
5. Raport o stanie Gminy Gostynin za 2023 rok.
6. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” w 2021, 2022 i 2023 roku.
7. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za lata 2022-2023.
8. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gostyninie za lata 2021-2023.
9. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2021 rok.
10. Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001.

XII. SPIS WYKRESÓW I TABEL

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gostynin w latach 2021-2023.....	8
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023 ...	8
Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Gostynin w latach 2021-2023	13
Wykres 4. Powody udzielania świadczeń w 2023 roku według liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.....	14
Wykres 5. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023	15
Wykres 6. Odpłatność za pobyt dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021-2023.....	17
Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu w gminie Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej	5
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Gostynin w porównaniu do powiatu gostynińskiego i województwa mazowieckiego na przestrzeni lat 2021-2023.....	9
Tabela 3. Udział ludności gminy Gostynin według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)	9
Tabela 4. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2023 roku	14
Tabela 5. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Gostynin na przestrzeni lat 2021-2023	16
Tabela 6. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	16
Tabela 7. Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2021-2023	18
Tabela 8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gostynin wobec osób uzależnionych w latach 2021-202	21
Tabela 9. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w latach 2021-2023.....	21
Tabela 10. Dane statystyczne dotyczące działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2021-2023	23
Tabela 11. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart – A” przez poszczególne podmioty w latach 2021-2023	23
Tabela 12. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2021-2023.....	24
Tabela 13. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023.....	24
Tabela 14. Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową w latach 2021-2023	24

Tabela 15. Liczba osób oraz udzielonych im porad w Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym w latach 2021-2023	25
Tabela 16. Liczba osób dotkniętych przemocą, z którymi kontaktowała się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	25

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie gminy Gostynin na tle powiatu gostyńskiego.....	7
--	---